

УДК 004.94

МЕТОДОЛОГІЯ ПОБУДОВИ ОБ'ЄКТНО-ОРІЄНТОВАНИХ СИСТЕМ IDEF4

Студ. Я.А.Трофимова, гр. МГЕК-16

Науковий керівник доц. Н.В. Геселева

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета. Розкриття сутності поняття об'єктно-орієнтованої системи IDEF4, її структури, а також можливості, які вона надає.

Завдання. Формування підходу до побудови об'єктно-орієнтованих систем IDEF4.

Об'єкт дослідження. Мова моделювання об'єктно-орієнтованого проектування клієнт-серверних систем IDEF4.

Методи та засоби дослідження. Використані загальнонаукові методи: аналіз і синтез; індукція і дедукція; аналогія і моделювання; абстрагування і конкретизація; системний аналіз.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Запропонований підхід побудови забезпечує рішення проблем створення програмного забезпечення на етапі проектування, що збільшує надійність створюваних складних програмних систем.

Результати дослідження.

IDEF4 – методологія побудови об'єктно-орієнтованих систем. Засоби IDEF4 дозволяють наочно відображати структуру об'єктів та принципи їх взаємодії, дозволяючи аналізувати й оптимізувати складні об'єктно-орієнтовані системи.

Так само, як і трудові ресурси, матеріал і машини, інформація і знання можуть бути оцінені як віртуальні ресурси, що приносять відчутні переваги в конкуренції. Назва бере свій початок від програми BBC США для об'єднаного автоматизованого виробництва (ICAM), від якого і з'явилися відмінності ICAM, або IDEF - методи.

Принциповою вимогою при розробці даного сімейства методологій була можливість ефективного обміну інформацією між усіма учасниками програми ICAM (звідси - назва: Icam Definition - IDEF). З широким застосуванням IDEFi пов'язане виникнення основних ідей популярного нині поняття - BPR (реінжиніринг бізнес-процесів).

IDEF4 – метод багатовимірною підходу до об'єктно-орієнтованої програмної побудови системи, в якому конструкція складається з наступних елементів:

- рівень проектування (на рівні системи, на рівні додатків, і базовий (нижній) рівень дизайну);
- визначення статусу об'єкта дизайну (предметна область в додатку, на етапі забезпечення зв'язку, в програмному забезпеченні опису предметної області);
- побудова (дизайн) моделей взаємодії (статичні, динамічні і моделі поведінки);
- розрахункове обґрунтування моделей і уточнення її конструктивних особливостей, починаючи від загального до конкретного.

IDEF4 передбачає дизайн моделей в трьох окремих шарах: проектування системи, розробка додатків, і базовий (нижній) рівень дизайну. Це тришарова організація зменшує складність конструкції. При проектуванні системи шар забезпечує зв'язок з іншими системами. Шар розробки додатків відображає інтерфейси компонентів системи, яка конструюється. Ці компоненти включають в себе комерційні додатки, раніше розроблені і реалізовані, а також додатки, які будуть розроблені. Базовий (нижній) рівень дизайну представляє основні об'єкти системи.

У IDEF4 моделювання починається з аналізу вимог і для початку моделюється предметна область об'єктів. При подальшому дослідженні цих об'єктів вони позначаються як «транзитні» і в кінці як «фінальні». Фінал моделювання залежить від індивідуальних вимог, заданого рівня деталізації, розміру об'єктів.

Статичні Моделі (SM) визначають незмінні в часі відносини між об'єктами (наприклад, успадкування). Динамічні Моделі (DM) визначають зв'язку між об'єктами і переходи між станами об'єктів. Моделі Поведінки (BM) визначають відносини між відповідними об'єктами в процесі їх функціонування.

IDEF4 – це багаторазова процедура, що повторюється, і складається з поділу, класифікації/характеристики, збору (з'єднання), моделювання та повторного перерозподілу (перестановки) діяльності в рамках системи. Спочатку система поділяється на об'єкти, кожен з яких або зіставляється з існуючими об'єктами, або для яких розробляється зовнішня специфікація.

Після класифікації/характеристики об'єкти з'єднуються в сукупність дій (бізнес-процесів) (тобто статичні, динамічні і поведінкові моделі детально описують різні аспекти взаємодії між об'єктами). В процесі розробки моделей і систем важливо моделювати сценарії і події для того, щоб виявити недоліки конструкцій. На основі виявлених недоліків проектувальник може переробити існуючі моделі і моделювати їх до тих пір, поки вони не стануть коректними.

У об'єктів є «поведінка», яка описує роль об'єкта в системі і «статус», який описує значення характеристики об'єкта.

IDEF4 явища і об'єкти можуть існувати в чотирьох різних абстракціях: додатки та предметні області об'єктів-предметів, об'єкти в натуральному вираженні, специфікації об'єктів та програмні об'єкти.

У перших трьох стадіях об'єкти відображаються так, як вони існують в природі. Програмні об'єкти - це будь-які характеристики явищ. Наприклад, «пасажирський літак» стає об'єктом в предметній області, однак фактично цей об'єкт визначає тільки «поведінку» літака по відношенню до системи бронювання авіаквитків: кількість місць, тип літака, і політ призначення.

Висновки. Дотримуючись загальної методології, IDEF4 пропонує розбивати модель на набір діаграм, а не намагатися втиснути все в одному листі. IDEF4 пропонує цілу методологію об'єктно-орієнтованого дизайну, а не просто графічний синтаксис.

IDEF4 дозволяє проектувальникам вирішувати проблеми, використовуючи реальні поняття, в результаті програмне забезпечення простіше для розуміння, багаторазового використання і обслуговування.

Зосередження на прикладній області також гарантує, що потреби системних користувачів краще задоволені. Саме тому в об'єктно-орієнтованому проектуванні приділяється увага прикладній області, дозволяючи стратегічним рішенням проектування бути заснованими на призначених для користувача потребах.

На жаль, методологія, IDEF4, будучи однією з попередниць методики UML, вона була відсунута згодом на периферію і зараз практично не застосовується.

Ключові слова. Об'єктно-орієнтовані системи, моделювання, модель, програмне забезпечення, реінжиніринг бізнес-процесів.